

Svensk författningssamling

Lag om ändring i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

SFS 2026:968

Publicerad
den 9 juni 2026

Utfärdad den 4 juni 2026

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs i fråga om lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare

dels att 2, 18, 20, 32, 32 a, 36, 36 c och 38 b §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 36 j–36 m §§, av följande lydelse.

2 §² En förundersökning mot den som inte har fyllt arton år ska ledas av en åklagare eller en anställd vid Polismyndigheten som myndigheten har förordnat. Undersökningsledaren ska, om det inte möter något hinder, genom intresse och fallenhet för arbete med unga lagöverträdare vara särskilt lämpad för uppgiften.

Har den unge tidigare varit föremål för förundersökning eller utredning enligt 31 §, ska om möjligt samma åklagare och samma anställda vid Polismyndigheten anlitas för att leda och genomföra den nya förundersökningen.

Bestämmelser om att en förundersökning mot den som inte har fyllt arton år i vissa fall får ledas av en tulltjänsteman och att åklagare får begära biträde av Tullverket eller en tulltjänsteman vid en utredning enligt 31 § finns i tullbefogenhetslagen (2024:710).

18 §³ Den unge ska underrättas om ett beslut om straffvarning vid ett personligt möte med åklagaren eller, om det finns skäl för det och det inte är olämpligt, vid ett möte genom ljud- och bildöverföring inom två veckor efter det att beslutet har fattats. Den unges vårdnadshavare eller någon annan som svarar för den unges vård och fostran samt annan som har en fostrande roll i förhållande till den unge ska kallas till mötet, om det inte möter något hinder eller annars finns särskilda skäl mot det. Även företrädare för socialtjänsten bör ges tillfälle att närvara.

Är det uppenbart att ett möte inte kan genomföras inom den tid som anges i första stycket, får mötet äga rum senare. Kan ett möte inte genomföras, ska den unge underrättas skriftligen om beslutet.

¹ Prop. 2025/2026:227, bet. 2025/26:JuU37, rskr. 2025/26:324.

² Senaste lydelse 2024:717.

³ Senaste lydelse 2015:81.

20 §⁴ Bestämmelserna i 18 och 19 §§ gäller i tillämpliga delar också beslut om åtalsunderlåtelse enligt 20 kap. 7 § första stycket 4 rättegångsbalken, om beslutet avser brott som någon har begått innan han eller hon har fyllt arton år.

32 §⁵ Bestämmelserna om förundersökning i 23 kap. 3, 4, 6–14 §§, 18 b–19, 21, 21 b–21 d och 24 §§ rättegångsbalken ska i tillämpliga delar gälla för en sådan utredning som avses i 31 §. Efter att förhör hållits med den unge ska bestämmelserna om insyn i 23 kap. 18 § samma balk gälla i tillämpliga delar för en sådan utredning. När utredningen är slutförd ska bestämmelserna om insyn i 23 kap. 18 a § samma balk tillämpas. Det som sägs om förundersökning och åtal i den paragrafen ska i stället avse utredning enligt 31 § respektive bevistalan enligt 38 §. Rätten att få en kopia i 23 kap. 21 a § samma balk gäller i de fall då en bevistalan väcks.

En utredning som avses i 31 § ska bedrivas med särskild skyndsamhet och avslutas så snart det är möjligt. Utredningen får inte pågå längre tid än tre månader, om det inte är nödvändigt med hänsyn till utredningens beskaffenhet eller andra särskilda omständigheter.

Utredningen ska ledas av en åklagare eller en anställd vid Polismyndigheten som myndigheten har förordnat. Undersökningsledaren ska, om det inte möter något hinder, genom intresse och fallenhet för arbete med unga lagöverträdare vara särskilt lämpad för uppgiften.

Har den unge tidigare varit föremål för utredning enligt 31 §, ska om möjligt samma åklagare och samma anställda vid Polismyndigheten anlitas för att leda och genomföra den nya utredningen.

I tullbefogenhetslagen (2024:710) finns bestämmelser om att åklagare får begära biträde av Tullverket eller en tulltjänsteman vid en utredning enligt 31 §.

32 a §⁶ Ett juridiskt biträde ska förordnas för den unge

1. vid en utredning enligt 31 § första stycket, om det inte är uppenbart att den unge saknar behov av det, och

2. vid en utredning enligt 31 § andra eller tredje stycket, om det finns särskilda skäl för det.

En ansökan om ett sådant biträde görs av åklagaren eller den unges vårdnadshavare hos tingsrätten. Bestämmelserna i 21 kap. 5–8 §§, 9 § tredje stycket, 10 § och 10 a § rättegångsbalken ska tillämpas för ett sådant juridiskt biträde.

36 §⁷ Om någon är misstänkt för att före femton års ålder ha begått ett brott får beslag, husrannsakan, undersökning på annat ställe och kroppsvisitation användas mot den unge enligt bestämmelserna i 27 och 28 kap. rättegångsbalken.

Om det finns särskilda skäl får även följande tvångsmedel användas mot den unge:

1. kvarstad och förvar enligt bestämmelserna i 26 kap. rättegångsbalken,
2. penningbeslag, avspärning eller andra liknande åtgärder enligt 27 kap. 15 § rättegångsbalken och biometrisk autentisering enligt bestämmelserna i 27 kap. rättegångsbalken,

3. genomsökning på distans enligt bestämmelserna i 28 kap. rättegångsbalken och åtgärder enligt 28 kap. 14 § första stycket 1 rättegångsbalken, och

⁴ Senaste lydelse 1994:1760.

⁵ Senaste lydelse 2023:312.

⁶ Senaste lydelse 2016:930.

⁷ Senaste lydelse 2024:795.

4. åtgärder enligt 23 kap. 9 a § rättegångsbalken.

Det som i 26 kap. 5 och 6 §§ samt 27 kap. 7 och 8 §§ rättegångsbalken sägs om åtal och om verkan av att åtal inte väcks ska i stället avse bevistalan och talan om förverkande samt verkan av att sådan talan inte väcks. Vid kroppsvisitation som görs enligt 28 kap. rättegångsbalken ska 28 kap. 13 a § rättegångsbalken gälla med den skillnaden att den unge får hållas kvar för ändamålet i högst tre timmar.

36 c §⁸ Den som ska kroppsbesiktigas enligt 36 a § får hållas kvar för ändamålet upp till tre timmar eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare sex timmar.

Den som ska kroppsbesiktigas enligt 36 b § får hållas kvar för ändamålet upp till tre timmar eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare tre timmar.

36 j § När rätten har beslutat i frågor om hemliga tvångsmedel enligt 36 f, 36 g eller 36 i § ska åklagaren skyndsamt underrätta Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden vid Myndigheten för säkerhet och integritetsskydd om beslutet.

36 k § Om någon är skäligen misstänkt för att före femton års ålder ha begått ett brott får kroppsbesiktning genom salivprov för dna-analys samt upptagning av fingeravtryck, fotografi, video, röstprov och handstilsprov göras på den unge, om

1. det för brottet inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i fyra år eller ett straffbelagt försök, en straffbelagd förberedelse eller en straffbelagd stämpling till ett sådant brott, och

2. syftet är att registrera underlagen i biometriregistret över misstänkta som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Om ett sådant underlag som avses i första stycket tidigare har tagits upp får en ny kroppsbesiktning eller upptagning göras endast om det finns särskilda skäl.

Kroppsbesiktning och upptagning enligt första stycket beslutas av åklagare.

36 l § Om någon vid en bevistalan har förklarats ha begått ett brott som anges i 38 § första stycket får kroppsbesiktning genom salivprov för dna-analys samt upptagning av fingeravtryck, fotografi, video, röstprov och handstilsprov göras på den unge, om

1. domen har fått laga kraft, och

2. syftet är att registrera underlagen i biometriregistret över dömda som förs enligt lagen (2018:1693) om polisens behandling av personuppgifter inom brottsdatalogens område.

Om ett sådant underlag som avses i första stycket tidigare har tagits upp får en ny kroppsbesiktning eller upptagning göras endast om det finns särskilda skäl.

Kroppsbesiktning och upptagning enligt första stycket beslutas av åklagare.

36 m § Den som ska kroppsbesiktigas eller bli föremål för en annan åtgärd enligt 36 k eller 36 l § får hållas kvar för ändamålet upp till tre timmar eller, om det finns synnerliga skäl, ytterligare tre timmar.

⁸ Senaste lydelse 2010:478.

Vid kroppsbesiktning enligt 36 k eller 36 l § ska 28 kap. 3 a och 9 §§, 12 § andra stycket andra meningen och 13 a § tredje stycket rättegångsbalken gälla i tillämpliga delar.

Vid upptagning av fingeravtryck, fotografi, video, röstprov och handstilsprov enligt 36 k eller 36 l § ska 28 kap. 3 a och 9 §§ och 13 a § tredje stycket rättegångsbalken gälla i tillämpliga delar.

38 b §⁹ Om det inte möter något hinder ska bevistalan föras av en åklagare som genom intresse och fallenhet för arbete med unga lagöverträdare är särskilt lämpad för uppgiften.

Vid en bevistalan tillämpas 25 § första stycket och bestämmelserna om allmänt åtal för brott för vilket det är föreskrivet fängelse i mer än ett år. I fråga om tvångsmedel gäller 35 a–36 i och 36 k–36 m §§.

En offentlig försvarare ska förordnas för den unge när en bevistalan väcks. Sådan rättegångskostnad som avses i 31 kap. 1 § rättegångsbalken ska staten svara för.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2. Den nya bestämmelsen i 36 l § tillämpas inte i fråga om domar som har meddelats före ikraftträdandet.

På regeringens vägnar

PÅL JONSON

Johanna Spanne
(Justitiedepartementet)

⁹ Senaste lydelse 2025:861.